حەقە چەپەکانی کوردستان لە چوارچێوەیەکدا کۆببنەوە … عیماد عەلی

دیارە چەپ و چەپگەری مێژوویەکی تایبەت و دووردورودر□ژ و ر□□کی کاریگەری خۆی هەبووە لە نێوبزافی رزگاریخوازی گەلی کوردستان و تارادەیەکی زۆر و رێژەیی، جگە لە ئیسلامیەکان هیچ رێکخراوێکی کوردستانی نیە هەر هیچ نەبێت لە قۆناغێکی جیاریکراوی خۆیدا ئدیعای چەپێتی و رێباز و فەلسەفەو فکری چەپرەوانەی خۆی نەرکردبێت . هیچ رێبازێکی تریش بەقەد چەپەکان پەرشوبڵاو و جیاواز و ناکۆك نەبوون و بەرژەوەندیە هەمەجۆرەکان کاریگەری خۆیان لەسەر رێکخراو حزب و کەسە چەپەکانی نێوخۆی کوردستان بەجێ نەهێشتبێت . لە روخانی بلۆکی سۆڤێت بە دواوە، بە هەمان شێوەی سەرجەم چەپەکانی جیهان و ناوچەکە، چەپەکانی کوردستان چەقیان بەست و توشی داروخانێکی گەورەبوون . جگە لە هەندیك پەیکەری چەپ هیچ رێکخراوێکی جەماوەری خاوەن کاریگەریەکی ئەوتۆ نەما، کە هاوشانی رێکخراوەکانی تر لە کۆری خەبات ململانێ و کیبرکێی راستەقینەی ئەوانیتر بکات .

ئەوەی جیگەی نیگەرانیە، لەم نێوەندەدا پەرشوبڵاوی و تەفروتونا بونی هێزی چەپ، کۆمەڵێك هۆکاری بابەتی و خودی یارمەتیدەر بوو بۆ تەشەنە کردن و گەشەکردنی زۆرێك لە رێکخراوە سیاسیە هەمەجۆرە فکر و رێباز و خاوەن فەلسەفەی ناکۆك لەگەڵ مێژوو و بارودۆخی کۆمەڵایەتی و سیاسی و رۆشنبیری گەلی کوردستاندا و، تا رۆژی ئەمرۆش، چەپ لە جیاتی نەبونانە لە کوردستاندا . بەتایبەتی ئەگەر زۆر راشکاو بین هەندێك حزبی پاشکۆ و بچوك بۆ ئەم ماوەیەی پێشوو لەپێناو بەرژەوەندیە بچوکە کەسی و حزبیە روتە تەسکەکە زەربەیەکی گەورەیان لە چەپ داوە و، تەنانەت لەم بارەوە خەڵکی ئەنتی چەپی یەکجار دڵخۆش کردووە و برستی لە بزوتنەوەی چەپ وچەپگەرێتی بریوە ، وەك دەبینین، چەندین رێکخستن و رەوتی جیاجیای بێ کاریگەر بە ناو ماون و تەنانەت زەرەیك هەمانهەنگیان لە هیچ روویەکی سیاسیەوە نیە و، بگرە زۆر جار دژ بە یەکیشن و هەر یەکەو خۆی بە راست دەزانێت و ئەویتر بە لادەر و هەڵە، هەر یەکەو خۆی بە عەیار بیست و چوار دەزانێت و ئەویتر بێ عەیار .

سەرەرای گۆرانی سەرەکی لە بارودۆخی ناوچەکە و عیراق و کوردستانیش

کەچی چەپەکان تا ئێستا خەوتون و رابونێکی راستەقینەمان لە هیچ یەکێکیان نەبینی و تەنانەت زۆرێکیان بەە ناوی جیاجیاوە کۆمەڵێك کاسەلێس و گەندەڵیان لەخۆیان کۆکردۆتەوە کە فریان بە چەپەوە نیە . بۆیە، سەرەرای گۆرانکاری و بازدانی قۆناغە یەك لەدوای یەکەکانی سەردەمەکە، هیچ جوڵەیەکمان لە هیچ لایەکیانەوە نەبینی .

حزبایەتی و کاری رێکخراوەیی کلاسیکی و دۆگمایی لە رەفتار و بیروبۆچون و هەڵوێستەکان تا بیناقاقا برستی لە توانای خەڵکە دڵسۆزەکەشی بریوە و، زۆرێکیان بێ ئومێد بوون لە کاری سیاسی چەپگەرانە لە کوردستاندا، بەهۆی وەزعی ئەو حزبانەی کە خۆیان بە چەپ دەناسێنن و تەنها رۆژ بەرێدەکەن و فریان بە هیچ تاقە چمکێکی چەپەوە نیە و، بونەتە رێگر لە کاری رێکخراوەیی و فکری و فەلسەفی خەلکی چەپی راستەقینە و، خۆیان بە خاوەنی چەپ لەقەڵەم دەدەن و لە ناخدا هیچ جیاوازیەکیان لەگەڵ سەرجەم رەوتە فکری و سیاسیەکانی تردا نیە .

سەرەرای ئەم بێغرایی و خۆسەپاندنەی ئەمانە، دان بەم واقعەدا نانێن و تەنانەت لە نێو حزبەکانیشیان رێگرن لە چاکسازی و گۆرانکاری و هەوڵی قوتار بوون لەم بەربەستانە لە نێوخۆی خۆیاندا و، لە ئاستی دەرەوەی رێکخراوەکانیشیان؛ تا ئێستا هیچ هەوڵێکمان نەبینیوە بۆ کۆکردنەوەی خەڵکە راستگۆکە چ بە تاك بێت یان کۆمەڵ، کە بۆ ماوەیەکی دوورودرێژە پەرشوبڵاو بوون .

بۆیە، ئەگەر تا ئێستا ئەوگۆرانکاریە گەورانەی کە لە ناوچەکە و لەو نێوەندەشدا لە باری کوردستاندا چاوەرێی دەکەین زۆر نزیکە، بەڵام هیچ لایەك دەستپێشخەری گردبونەوە و کۆبونەوەی سەرجەم رەوتەکان لە چوارچێوەیەکی دیاریکراوی سیاسیدا نەکردووە، کە بۆ پێشهاتەکانی قۆناغەکە هەماهەنگی بکەن و لەسەر هەر بابەت وهەر جۆرە روداوێك کە پەیوەست بێت بە کوردستان و دوارۆژیەوە هەڵوێستی تایبەتی چەپگەرانەی واقعیانەی خۆیان هەبێت و لەو پەراوێزکەوتنە بێنەدەر . ئەمرۆ گۆرانکاریە چاوەروانکراوەکان بە رێوەن و چاوەرێی کەس ناکەن . بۆیە پێویستە دڵسۆزانی خەڵکانی هەژار و کەم دەرامەت و چینی چەوساوە و پرۆلیتاریا، بە هەر شێوەیەك بێت جموجوڵی خۆیان بکەن و بە خوێندنەوەیەکی زانستیانەی وەزع و واقع و رەوتی سیاسی و کۆمەڵایەتی کوردستان بە واقعبینانە هەوڵی یەکبون و کۆکردنەوەی خەڵك و رێکخراو و لایەنە چەپەکان بدەن و، تاوەکو ئەو ماوە کورتەی ماوە لە هەر روویەکەوە رێگەی تێ بچێت و لە چوارچێوەیەکی فراوانی کراوەدا، پێکهاتە هەمەچەشنەکان و کەسە چەپەکان کۆ ببنەوە و رۆڵی

چارەنوسساز و گرنگی خۆیان بگێڕن و هەڵوێستی خۆیان رابگەیەنن .
بۆیە لەم مینبەرەوە پێشنیاری ئەم گردبونەوە بۆ هەموو لایەن و کەسەکان بەجێ دێڵم کە ئەم ئەگەر ئەم هەنگاوە بە گرنگ بزانن و هەموو لایەك هیمەت بکەن بۆ ئەم ئەرکە پێویست و چارەنوسسازە لە رەوتی چەپی کوردستانیدا، ئەمەش تا زوو بکرێت درەنگە .